

Alþingi
Erindi nr. P 136/78
komudagur 13. 11. 2008

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík.

Umsögn um frumvarp til laga um breyting á lögum um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu, nr. 36/1993, með síðari breytingum. Mál nr. ~~349~~, þingskjal nr. ~~585~~ **38**
38

Biskupsstofa, Kirkjugarðasamband Íslands og Kirkjugarðar Reykjavíkurprófastsdæma skiluðu sameiginlegri umsögn þann 13. mars sl. og fylgir hún hér með í afriti.

Miklar þjóðfélagslegar breytingar hafa orðið hér á landi síðan sú umsögn var send inn sem nauðsynlegt er að taka tillit til. Í ljósi efnahagsþrenginga hjá ríki, sveitarfélögum, fyrirtækjum og einstaklingum hefur umsögn ofangreindra aðila um lagafrumvarpið verið endurskoðuð.

Í umsögninni frá því í mars sl. var gerð grein fyrir tveimur veigamiklum breytingum, sem gerðar voru á frumvarpinu, eftir að það var afgreitt frá Kirkjubíngi haustið 2006 og síðan útbúið og lagt fyrir ríkisstjórn skömmu síðar. Í drögum að frumvarpi sem lagt var fyrir ríkisstjórn haustið 2006 og byggð voru á samþykkt kirkjubíngs var gert ráð fyrir að 20. gr. laganna yrði 28. gr. og þar yrði 4. mgr. svohljóðandi:

„Kirkjugarðsstjórn er heimilt að innheimta gjald til að standa straum af kostnaði við gæslu og eftirlit í líkhúsi.“

Einnig var á það bent að vikið hafi verið frá vilja Kirkjubíngs og stefnu stjórnvalda undanfarna áratugi um að líkhús verði aðeins rekin af heilbrigðisstofnunum og kirkjugarðsstjórnnum. Í núverandi frumvarpi er gert ráð fyrir að allir þeir sem áhuga hafi á rekstri líkhúsa geti hafið slíkan rekstur. Ekki er lengur gert ráð fyrir að stefna stjórnvalda sé sú, að rekstur líkhúsa sé samfélagsþjónusta sem falið verði kirkjugarðastjórnnum og heilbrigðisstofnunum. Þess má geta að lokum að á Norðurlöndum er rekstur líkhúsa ekki í umsjón útfararþjónustunnar heldur er opinberum aðilum falin þessi samfélagsþjónusta.

Vegna efnahagsástands þjóðarinnar hefur verið fallið frá þeirri tillögu að heimilað verði að innheimta gjald í líkhúsi. Engu að síður er lagt til að rekstur þessarar samfélagsþjónustu verði í lögum falin kirkjugarðastjórnnum og heilbrigðisstofnunum og síðar verði samið við rekstraraðila um endurgjald til að standa straum af kostnaði við gæslu og eftirlit.

Vegna þess, sem að framan er rakið, er lagt til að fyrri hluti 1. gr. laganna orðist þannig:

Nú hefur læknir úrskurðar mann látinn og skal þá svo fljótt sem við verður komið flytja líkið í líkhús, sem heilbrigðisstofnunum og/eða kirkjugarðsstjórnnum er falið að reka. Dóms- og kirkjumálaráðherra setur í reglugerð nánari reglur um stofnun og starfrækslu líkhúss. Ráðherra er heimilt að gera þjónustusamning um reksturinn sem felur í sér endurgjald til að standa straum af kostnaði við gæslu og eftirlit.

Skýlt er að greftra lík heilbrigðisyfirvalda.

Athugasemdir við 1. gr. frumvarpsins, eins og hún er hér að ofan.

Áður fyrr, þegar ekki voru fyrir hendi hæfilegar geymslur eða líkhús til þess að geyma lík í, var oft ekki um annað að ræða en að geyma líkin á heimili viðkomandi eða nánustu ættingja hans. Því var alsíða að lík voru látin standa uppi eins og það var kallað og þá tíðkuðust líka húskveðjur. Kistulagning er nú komin í stað þeirra. Fyrir hendi er aðstaða um allt land, aðallega á sjúkrahúsum og heilbrigðisstofnunum (sjá meðf. lista sem tekinn var saman í ágúst 2008). Með bættri aðstöðu víðast á landinu, á heilbrigðisstofnunum og í umsjón kirkjugarða, er komin ágæt aðstaða til geymslu á líkum. Því er mælt fyrir um að líkum skuli komið í geymslu svo fljótt sem auðið er eftir að úrskurðað hefur verið um andlát. Þar sem útfararþjónusta er fyrir hendi sér hún um líkflutninga. Þá þykir eðlilegt, einkum af heilbrigðisástæðum, að ekki líði of langur tími frá andláti til greftrunar. Gert er ráð fyrir að jarðsett skuli sem fyrst eftir andlát, og ekki síðar en 21 degi eftir andlát. Algengast er að jarðsett sé u.þ.b. viku eftir andlát því að undirbúningur tekur sinn tíma, að útvega prest og útfararstofu, gera ráðstafanir í kirkjugarði o.fl. Eins þarf að gefa ættingjum, aðstandendum, vinum og kunningjum kost á að vera viðstaddir, en þeir geta komið hvaðan sem er af landinu eða frá útlöndum. Nú getur borið svo við að fyrirsjáanlega takist ekki að halda tímamörkin og er þá ráðgert að sækja þurfi um undanþágu til heilbrigðisyfirvalda. Þetta á að sjálfsögðu ekki við þegar um horfna menn er að ræða.

Í frumvarpinu er lagt til að eftir 1. málsli. 1. mgr. 50. gr. laganna, er verði 57. gr., kæmi nýr málsliður er orðast svo: Þá setur ráðherra í reglugerðnánari reglur um stofnun og starfrækslu líkhúss. Eðlilegra er að setja þetta ákvæði inn í 1. gr. frumvarpsins eins og gert er ráð fyrir hér að framan.

Ljóst má vera að rekstur líkhúsa hefur kostnað í för með sér og þess vegna er dóms- og kirkjumálaráðherra falið að semja við rekstraraðila, þegar um hægist í fjármálum þjóðarinnar, með hvaða hætti eigi að tryggja rekstur líkhúsa til lengri tíma litið. Segja má að um tvo valkosti sé að ræða varðandi kostnað við rekstur líkhúss. Annað hvort byggir reksturinn á gjaldtöku af dánarbúi hins látna eða til komi sérstakt framlag úr ríkissjóði. Gerður var þjónustusamningur, byggður á gjaldalíkani, milli ríkisins og Kirkjugarðaráðs um lögbundin verkefni kirkjugarða. Þessi samningur tók gildi 1. janúar 2005 og gildir í 5 ár. Rekstur líkhúsa var ekki inni í þeim samningi. Hér er lagt til að aukafjárveiting komi úr ríkissjóði í tengslum við endurnýjun þjónustusamnings við kirkjugarða sem gerður verður eftir mitt næsta ár og mun væntanlega gilda fyrir árin 2010 – 2014.

Fyrir hönd Biskupsstofu, Kirkjugarða Reykjavíkurprófastsdæma og Kirkjugarðasambands Íslands,

Reykjavík, 13. nóvember 2008.

Þórsteinn Ragnarsson, forstjóri KGRP og formaður KGSÍ.

Meðfylgjandi er listi yfir líkhús á Íslandi. Samantekt Kirkjugarðasamband Íslands.

Þéttbýlisstaður Eigandi / rekstraraðili Tengiliður / upplýsingar Niðurstaða

Akranes	Sjúkrahúsið	Indriði indridi@akraneskirkja.is	Góð aðstaða í tengslum við þ fyrir amk 7 lík í kælir
Borgarnes	Kirkjugarður Heilsgæsla	María Jóna 898-9253	Kælir fyrir 3-5 kistur
Stykkishólmur	Sjúkrahúsið	Róbert Framkv.stj 433-2000	Góður kælir fyrir 3 kistur
Grundarfjörður	fer í Stykkishólm		
Ólafsvík		Pétur Bogason 436-1555 meðhjálpari	Kælir í Kirkjunni 4 kistur
Hellissandur	Fer í Ólafsvík		
Rif	Fer í Ólafsvík		
Búðardalur	Fer á Akranes / Borgarnes		
Reykholar	Fer á Akranes / Borgarnes		
Patreksfjörður	Sjúkrahúsið	Sigurbjörg hjúkrunarfstj. 450-2000	2 kistur í ágætum kæli
Tálknafjörður	Fer á Patreksfjörð		
Bíldudalur	Fer á Patreksfjörð		
Þingeyri	Fer á Ísafjörð		
Flateyri	Fer á Ísafjörð		
Suðureyri	Fer á Ísafjörð		
Bolungarvík	Fer á Ísafjörð		
Hnífsdalur	Fer á Ísafjörð		
Ísafjörður	Sjúkrahús Ísafjarðar	Hjúkrunarforstjóri 450-4500	3 kistur í kæli
Súðavík	Fer á Ísafjörð		
Hólmavík	Hólmavíkirkirkja	Sólrun Jónsdóttir vinnusími 455-5200	Herbergi með kæli 1-2 kistur
Dranganes	Fer á Hólmavík		
Reykir	Fer á Hólmavík		
Laugabakki	Fer á Hvammstanga		
Hvammstangi	Heilb.stofnunin á Hvamm	Guðmundur Hauksson 455-2111	Kæliskápur fyrir tvær kistur
Blönduós	Heilb.stofnunin Blönduósi	Sveinfríður Sigurpáldóttir 455-4100	Góður kælir 8 kistur
Skagaströnd	Fer á Blönduós		
Sauðárkrókur	Heilb.stofnunin Sauðárkró	Herdís Klausen 455-4000	4 kistur í kæli
Varmahlíð	Fer á Sauðárkrók		
Hofsós	Fer á Sauðárkrók		
Siglufjörður	Heilb.stofnunin á Sigluf.	Ari Þorkelsson (sér um kælinn)	3 kistur í kæli

Ólafsfjörðu	Hornbrekka	Rúnar Guðlaugsson 466-4055	3 kistur í kæli
Dalvík	Heilsugæslustöðin á Dalvík	Ásrún Ingvadóttir 466-1500	2-3 kistur í kæli
Akureyri	KGA	KGA	Kælir fyrir 24
Grenivík	Fer á Akureyri		
Húsavík	Heilb.stofnunin á Húsavík	Áslaug Halldórsdóttir 464-2500	Kælir 4-5 kistur
Reykjahlíð	Fer á Húsavík		
Kópasker	Fer á Húsavík eða Þórshöfn		
Raufarhöfn	Fer á Húsavík eða Þórshöfn		
Þórshöfn	Kirkjan á Þórshöfn	464-0600 (Heilb.st. gaf upplýsingar)	Kælir fyrir 1 kistu
Bakkafjörður	Fer á Vopnafjörð		
Vopnafjörður	Heilb.stofnun Asturlands	Emma Tryggvadóttir 473-1225	Kælir fyrir 2 kistur
Borgarfjörður eystr	Fer á Eigilsstaði		
Egilsstaðir	Heilb.stofnun Asturlands	Egilsstaðir 4703035	Kælir 3 kistur
Seyðisfjörður	Sjúkrahús Seyðisfj.	Hjúkrunarforstjóri 472-1406	Kælir 2 kistur
Neskaupsstaður	Heilb.stofnun Asturlands	Neskaupsstaður 4701400	Kælir 4 kistur
Eskifjörður	Eskifjarðarbær	Dvalarheimili Eskifj. 476-1167	
Reyðarfjörður	Fer á Eskifjörð		
Fáskrúðsfjörður	Uppsali hjúkrunarheimili	Rekstrarstjóri 475-1410	Kæliskápur fyrir tvær kistur
Stöðvarfjörður	Fer á Fáskrúðsfjörð		
Breiðdalsvík	Fer oftast á Neskaupsstað		
Djupivogur	Fer oftast á Neskaupsstað		
Höfn	Kirkjan á Höfn	Deildst. Heilsug. (Ásgerður)478-1400	Kælir fyrir 4 kistur í kirkjunn
Kirkjub.klaustur	Klausturhólar hjúk. og dv.	Margrét Aðalsteinsd.hjúkrunarforstjóri	Kælir fyrir 2
Vík	Fer á Selfoss		Kælibox
Hvolsvöllur	Fer á Selfoss		ekkert
Hella	Hjúkrunarh. Lundur	Margrét Sigurðard hjúkr.forst.487-5993	Kælir fyrir 2
Flúðir	Fer á Selfoss		ekkert
Selfoss	Heilbr.st.Suðurlands	Þorbjörg Þorkellsd. Aðst.deildarst.	kælir fyrir 5-6 kistur
Eyrabakki	Fer á Selfoss		ekkert
Stokkseyri	Fer á Selfoss		ekkert
Vestmannaeyjar	Sjúkrah. Vestmannaeyjar	Halldór B. Halldórsson 481-1955	kælir fyrir 6
Þorlákshöfn	Fer á Selfoss		ekkert
Grindavík	Fer í Reykjanesbæ		ekkert
Hafnir	Fer í Reykjanesbæ		
Sandgerði	Fer í Reykjanesbæ		

Reykjanesbær	Einkarekið	Richard Olsen	kælir fyrir 14
Hafnarfjörður	Líkhúsið í Hafnarfirði	Kirkjugarður Hafnarfjarðar	kælir fyrir 9 kistur
Reykjavík	Einkarekið	Rúnar Geirmundsson, útf.stj.	kælir fyrir 6 kistur
Reykjavík	Líkhúsið í Fossvogi	Kirkjugarðar Reykjavíkur	kælar fyrir 70 kistur
Útfararpj. Fylgd	Einkarekið	Kristinn Símon Jósepsson	kælir fyrir 12-14
Ás í Hveragerði	Dvalarheimilið Ás	María Isabella deildarstjóri s. 480-2014	kælir fyrir 2
Hveragerði	Kirkjan		kælir fyrir 2

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík.

Umsögn um frumvarp til laga um breyting á lögum um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu, nr. 36/1993, með síðari breytingum. Mál nr. 349, þingskjal nr. 585.

Biskupsstofa, Kirkjugarðar Reykjavíkurprófastsdæma og Kirkjugarðasamband Íslands skila hér sameiginlegri umsögn.

Almennt um frumvarpið.

Þær breytingar og viðbætur sem frumvarpið boðar eru langflestar tímabærar og er það fagnaðarefni að vel hefur tekist til við endurskoðun laganna í heild.

Breytingar frá fyrri frumvarpsdrögum og afgreiðslu kirkjupings.

Veigamikil breyting hefur þó verið gerð á frumvarpinu frá því að það var afgreitt á kirkjupingi haustið 2006 og síðan útbúið og lagt fyrir ríkisstjórn skömmu síðar. Í drögum að frumvarpi sem lagt var fyrir ríkisstjórn haustið 2006 og byggð voru á samþykkt kirkjupings var gert ráð fyrir að 20. gr. laganna yrði 28. gr. og þar yrði 4. mgr. svohljóðandi:

„Kirkjugarðsstjórn er heimilt að innheimta gjald til að standa straum af kostnaði við gæslu og eftirlit í líkhúsi.“

Þessi 4. mgr. hefur fallið úr frumvarpinu og er sú ákvörðun órökrétt í ljósi þess að lögfesta á flutning líka í líkhús eftir að lækni hefur úrskurðað mann látinn, sbr. 1. gr. frumvarpsins.

Spyrja má í þessu samhengi hverjir hafi það verkefni að reka líkhús hér á landi. Í athugasemdum við einstaka kafla frumvarpsins, eins og það var úr garði gert af dóms- og kirkjumálaráðuneyti og lagt fyrir ríkisstjórn haustið 2006, stóð:

„Samkvæmt lögum um kirkjugarða er þeim ekki skylt að hafa yfir kapellu eða líkhúsi að ráða. Með breyttum þjóðfélagsháttum og í hagkvæmniskyni hefur þróunin orðið sú í nokkrum fjölmennustu

bæjarfélögum landsins að slíkar byggingar hafa verið reistar í kirkjugarði eða í tengslum við hann, jafnvel þótt enn sé fyrir hendi geymsluaðstaða í sjúkrahúsum. Þessar líkgeymslur falla ekki undir lögbundið hlutverk kirkjugarðanna. Í Reykjavík háttar t.d. þannig til að allir útfararstjórar hafa aðgang að líkhúsi í Fossvogskirkjugarði, sem er í eigu hans. Eðlilega þarf húseigandi að hafa visst eftirlit og umsjón með líkgeymslunum. Þykir rétt að setja í lög ákvæði sem heimila að unnt verði að taka gjald fyrir þann kostnað er hlýst af rekstri geymslanna og umsjón og eftirliti með þeim, en ekki fyrir stofnkostnaði við byggingu geymslunnar eða öðrum stofnkostnaði.

Nauðsynlegt þykir vegna eðlis líkgeymsla, s.s. út frá heilbrigðissjónarmiðum, að um þær verði settar reglur og er því lagt til að ráðherra verði veitt heimild til að setja reglur um stofnun og starfrækslu líkgeymsla. Nauðsynlegt þykir að marka stefnu stjórnvalda um að líkhús verði aðeins rekin af heilbrigðisstofnunum og kirkjugarðsstjórnnum.

Af kirkjugarðsgjaldinu, eins og það hefur nú verið skilgreint í gjaldalíkani á sl. ári, er engum hluta þess ætlað að standa straum af rekstri kapellu eða líkgeymsla, heldur aðeins ætlað vegna töku nýrra grafa og við hirðu kirkjugarðanna.“

Frumvarpið, eins og það var útbúið í dóms- og kirkjumálaráðuneyti og lagt fyrir ríkisstjórn á haustdögum 2006, virðist hafa tekið mið af úrskurði umboðsmanns Alþingis sem hann birti um gjaldtöku í líkhúsi 11. júlí sama ár, þar sem hann beindi því til dóms- og kirkjumálaráðherra að hann tæki sérstaklega til athugunar hvort ákvæði laga nr. 36/1993, með síðari breytingum, væru nægilega skýr um þessi atriði, og beitti sér þá eftir atvikum fyrir breytingum á þeim teldi hann ástæðu til. Á heimasíðu umboðsmanns Alþingis má lesa viðbrögð dóms- og kirkjumálaráðuneytis við fyrirspurn hans um líkhúsgjald en þar segir umboðsmaður:

„Mér barst bréf dóms- og kirkjumálaráðuneytisins, dags. 8. september 2006, þar sem fram kom að fyrirhugað væri að leggja fram á Alþingi um haustið frumvarp til breytinga á lögum nr. 36/1993, um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu. Með bréfinu fylgdu drög að frumvarpinu, þar sem m.a. var gert ráð fyrir að bætt yrði við 28. gr. laganna heimild til að taka gjald fyrir geymslu í líkhúsi til að standa straum af kostnaði við gæslu og eftirlit. Í bréfinu kom einnig fram að nauðsynlegt kynni að reynast að ræða við fjármálaráðuneytið um kirkjugarðsgjaldið sem breytt var með lögum nr. 138/2004 og gjaldalíkanið sem þá var tekið upp. Loks kom fram að sjónarmið mín yrðu höfð til hliðsjónar við lokayfirferð samningar lagafrumvarpsins og yrði ég upplýstur um framvindu málsins.“

Ástæða þess að ríkisstjórnin felldi þetta ákvæði út úr fyrirbyggjandi frumvarpi mun vera sú, að lítið sé svo á í fjármálaráðuneytinu að rekstur líkhúsa sé inn í þeim

samningi sem gerður var milli ríkisins og Kirkjugarðaráðs síðla árs 2004 og undirritaður var í apríl 2005. Skiptir engu sú ábending frá Kirkjugarðaráði, að samningar milli aðila hafi strandað á þessu ákvæði um mitt sumar 2004 og að samningsviðræður hafi ekki haldið áfram fyrr en ráðherrar dómsmála og fjármála blönduðu sér í þær með því að gefa embættismönnum sínum boð um að víkja þeim ágreiningi til hliðar enda höfðu Kirkjugarðar Reykjavíkurprófastsdæma, Kirkjugarðar Akureyrar o.fl. kirkjugarðar innheimt gjaldið um langt tímabil, þegar samningar voru loksins undirritaðir í apríl 2005 án athugasemda ráðuneyta um innheimtu gjaldsins. Við undirritun samkomulags milli aðila hlaut því að vera ljóst, að þeir örfáu kirkjugarðar sem reka líkhús, áttu ekki og eiga ekki að fjármagna þann rekstur af samningsbundnu fjármagni ríkisins sem ætlað er í umhirðu kirkjugarða og grafarkostnað samkvæmt samkomulaginu. Álit dóms- og kirkjumálaráðuneytisins kom fram við athugasemdir þess með frumvarpinu haustið 2006:

„Nauðsynlegt þykir vegna eðlis líkgeymsla, s.s. út frá heilbrigðis-sjónarmiðum, að um þær verði settar reglur og er því lagt til að ráðherra verði veitt heimild til að setja reglur um stofnun og starfrækslu líkgeymsla. Nauðsynlegt þykir að marka stefnu stjórnvalda um að líkhús verði aðeins rekin af heilbrigðisstofnunum og kirkjugarðsstjórnnum.

Af kirkjugarðsgjaldinu, eins og það hefur nú verið skilgreint í gjaldalíkani á sl. ári, er engum hluta þess ætlað að standa straum af rekstri kapellu eða líkgeymsla, heldur aðeins ætlað vegna tóku nýrra grafa og við hirðu kirkjugarðanna.“ (undirstrikun bréfrítara).

Það er tvennt sem fellt hefur verið út úr núverandi frumvarpi sem var í því frumvarpi sem afgreitt var frá kirkjuþingi og lagt var fyrir ríkisstjórn haustið 2006. Annars vegar heimild kirkjugarða til að taka gjald í líkhúsi og hins vegar að marka stefnu stjórnvalda um að líkhús verði aðeins rekin af heilbrigðisstofnunum og kirkjugarðsstjórnnum.

Í núverandi frumvarpi er gert ráð fyrir að allir þeir sem áhuga hafa á rekstri líkhúsa geti hafið slíkan rekstur. Í 1. gr. frumvarpsins kemur fram að ráðherra verði veitt heimild til að setja í reglugerð nánari reglur um stofnun og starfrækslu líkhúsa, sbr. umfjöllun um 1. gr. frumvarpsins. Ekki er lengur gert ráð fyrir að stefna stjórnvalda sé sú, að rekstur líkhúsa sé samfélagsþjónusta sem falið verði kirkjugarðastjórnnum og heilbrigðisstofnunum. Þess má geta að lokum að á Norðurlöndum er rekstur líkhúsa ekki í umsjón útfararþjónustunnar heldur er opinberum aðilum falin þessi samfélagsþjónusta.

Í skýrslu vinnuhóps um meðhöndlun og vörslu látinna í hugsanlegum heimsfaraldri af völdum influensu er gert ráð fyrir að líkhúsmálin séu á höndum opinberra aðila. Frumvarpið eins og það liggur fyrir styður ekki þá áætlun, fremur er ýtt undir einkavæðingu þeirra.

Það má upplýsa það hér að stefna Kirkjugarðasambands Íslands varðandi rekstur líkhúsanna hefur legið fyrir í mörg ár. Formaður Kirkjugarðasambands Íslands skrifaði dóms- og kirkjumálaráðherra tvívegis bréf þar sem beðið var um aukafjárveitingu til þeirra kirkjugarða sem hefðu á höndum rekstur líkhúsa en þeirri beiðni var ekki sinnt. Í framhaldi af þeirri synjun hófu Kirkjugarðar Reykjavíkurprófastsdæma (KGRP) og Kirkjugarðar Akureyrar að innheimta svonefnt líkhúsgjald 1. maí 2004 til að fjármagna þennan rekstur. KGRP hættu þeirri gjaldtöku 1. ágúst 2006 í ljósi úrskurðar umboðsmanns Alþingis en á Akureyri var skipt um rekstraraðila og gjaldið innheimt áfram. Síðan hafa kirkjugarðastjórnir á landinu beðið eftir raunhæfri úrlausn með lagasetningu um sérfjárveitingu til þessa málaflokks en ríkisstjórnin hefur ákveðið að leggja frumvarpið fram án þess að taka á því hverjir eigi að greiða þennan rekstur og er það harmað. Ljóst er að þeir einkaaðilar sem hefja rekstur líkhúsa munu innheimta rekstrar-kostnaðinn í þjónustugjöldum.

Segja má að um tvo valkosti sé að ræða varðandi kostnað við rekstur líkhúss. Annað hvort byggir reksturinn á gjaldtöku af dánarbúi hins látna eða þá að til komi sérstakt framlag úr ríkissjóði. Eins og frumvarpið er nú, er hvorugur kosturinn til staðar og þar með er rekstur líkhúsa ekki tryggður. Að áliti Umboðsmanns Alþingis þarf sérstaka lagaheimild fyrir kirkjugarða til þess að innheimta þennan kostnað af aðstandendum eða dánarbúi hins látna. Beðið hefur verið um aukafjárveitingu til rekstursins án árangurs.

Breytingatillaga á frumvarpinu.

Með það fyrir augum að frumvarpið hafi ekki áhrif á framlög úr ríkissjóði er lagt til að upphaflega tillagan haldi sér, þ.e. að 4. mgr. 20. gr. laganna (er verður 28. gr.) verði „*Kirkjugarðsstjórn er heimilt að innheimta gjald til að standa straum af kostnaði við gæslu og eftirlit í líkhúsi.*“

Athugasemdir við 28. grein frumvarpsins, 4. mgr.:

Í 1. gr. frumvarpsins eru gefin fyrirmæli um að látnir einstaklingar skuli svo fljótt sem við verður komið fluttir í líkhús. Víða um land eru líkhús ekki til staðar og á það ber að minna að hvergi er að finna lagabókstaf um hverjir skuli hafa þá skyldu að reisa og reka líkhús hér á landi. Með heimildarákvæði um að kirkjugörðum verði heimilað að taka gjald til að standa straum af rekstrinum, er þess að vænta að 1. gr. frumvarpsins verði raunhæfari, þ.e. að Kirkjugarðasamband Íslands tryggi að líkhús verði til staðar í öllum landsfjórðungum.

Ef kirkjugarðar sem nú eiga og reka líkhús eiga að annast þessa þjónustu í framtíðinni verða þeir að fá til þess sérstakar rekstrartekjur. Eins og fyrr greinir hefur mjög ákveðið verið leitað eftir því að til komi sérfjárveiting úr ríkissjóði en því hefur ekki verið sinnt. Af þeim sökum er hér lagt til að heimild verði veitt kirkju-

garðastjórnnum til að innheimta kostnaðinn hjá dánarbúum til að tryggja líkhúsrekstur víðsvegar um land.

Reykjavík, 13. mars 2008.

F.h. Biskupsstofu,

Karl Sigurbjörnsson, biskup.

F.h. Kirkjugarða Reykjavíkurprófastsdæma

Jóhannes Pálmason, stjórnarformaður.

F.h. Kirkjugarðasambands Íslands.

Þórsteinn Ragnarsson, forstjóri.